



เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

สภาพและแนวทางการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

จัดทำโดย นายเจตน์ ศิรธรานนท์
รหัส ๖๑๐๖๐๘

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๖
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สภาพและแนวทางการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

นายเจตน์ ศิรธรานนท์^๑

บทนำ

สิทธิมนุษยชน (Human Rights) หมายถึง สิทธิขั้นพื้นฐานที่มนุษย์เกิดมาพร้อมกับความเท่าเทียมกันในแง่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ อายุ ภาษา ศาสนา และสถานภาพทางกาย และสุขภาพรวมทั้งความเชื่อทางการเมือง หรือความเชื่ออื่น ๆ ที่ขึ้นกับพื้นฐานทางสังคม สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถถ่ายทอดหรือโอนให้แก่ผู้อื่นได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิซึ่งติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด โดยมีความเป็นสากลและมีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ทุกประเทศให้การรับรอง สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมที่บุคคลมีสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและอำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมายโดยกฎหมายกำหนดให้มี เช่น สิทธิในการมี การใช้ทรัพย์สิน สิทธิในการร้องทุกข์เมื่อตนถูกระทำละเมิดกฎหมาย เป็นต้น

เสรีภาพ หมายถึง การใช้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างอิสระ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่น ซึ่งหากผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขตจนก่อความเดือดร้อนต่อผู้อื่น ก็ย่อมถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย สิทธิเสรีภาพจึงเป็นสิ่งที่มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายของแต่ละประเทศว่าประชาชนจะมีสิทธิและเสรีภาพในเรื่องใด มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมของประเทศนั้น ๆ

รายงานนี้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ตลอดจนปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเทศไทย แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการนำแนวความคิดต่าง ๆ ในเรื่องสิทธิมนุษยชนมาใช้กันอย่างกว้างขวาง และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ก็ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขึ้น เพื่อปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพของบุคคลประกอบกับองค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญ และดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการรณรงค์ในเรื่องสิทธิและเสรีภาพมาตลอด ประเทศไทยในฐานะที่มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงต้องดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิและเสรีภาพ และสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนชาวไทยทุกระดับชั้นอย่างถ่องแท้ เพื่อปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทยอย่างแท้จริง องค์ประกอบของปัญหาและอุปสรรคของการปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนของคนไทยนั้น อาจมองได้หลายมิติเนื่องจากสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนนั้น แม้จะไม่ใช่ของใหม่นัก แต่สำหรับบริบทของสังคมไทยแล้วถือว่าเป็นเรื่องที่ยังค่อนข้างใหม่พอสมควร ในการรับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนยังคงจำกัดอยู่เพียงบางส่วนของสังคม แม้ว่าจะมีความพยายามรณรงค์ในเรื่องนี้อย่างกว้างขวางแล้วก็ตามหากมองในแง่ของสิทธิมนุษยชนตามสภาพสังคมไทยในปัจจุบันก็สามารถโต้แย้งได้ ในแง่ของความไม่เท่าเทียมกัน

^๑ นายเจตน์ ศิรธรานนท์ ประธานคณะกรรมการการสาธารณสุข สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ของบุรุษและสตรีในประเทศไทย เราจะเห็นได้ว่าการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมากขึ้นทุกวัน เช่น การกดขี่ทางเพศ การละเมิดสิทธิสตรี การบังคับขู่เข็ญ หรือใช้กำลังรุนแรงทำร้ายร่างกายสตรี กากะทำทารุณกรรมต่อเด็ก การฆ่าตัวตาย ฯลฯ ในแง่นี้ก็สามารถกล่าวได้ว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในครอบครัวไทย ได้เพิ่มมากขึ้นทุกวัน และความสุขสงบของคนในครอบครัวนั้นก็ลดน้อยลงทุกวันเช่นกัน การปฏิบัติที่ดีต่อกันทั้งทางกายและทางใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านานได้แปรเปลี่ยนไปแล้ว โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ๆ หรือชุมชนใหญ่ ๆ นั้น ปัญหาต่าง ๆ ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา

หลักวิชาการ/บทวิเคราะห์

ในยุคโบราณซึ่งเต็มไปด้วยความยากลำบาก ทุกหนแห่งมีความไม่เสมอภาคกัน มนุษย์ถูกแบ่งเป็นชนชั้น ชนชั้นล่างจะถูกเอาเปรียบและถูกปฏิบัติเฉกเช่นเดียวกับสิ่งของ สิทธิถูกสงวนไว้สำหรับขุนนางซึ่งเป็นชนชั้นสูงเท่านั้น ต่อมามนุษย์เริ่มมีความเป็นตัวของตัวเองมีเหตุมีผลมากขึ้น จึงเริ่มมีแนวคิดใหม่ ๆ ว่าสิทธิซึ่งแต่เดิมเฉพาะชนชั้นสูงเท่านั้นจึงจะมีได้ สมควรที่จะมอบให้กับประชาชนทุกคน จึงเกิดแนวคิดที่ว่า “สิทธิ คือ อำนาจหรือประโยชน์ที่บุคคลพึงมีพึงได้ มีกฎหมายรับรองไว้ และสิทธิจะได้มาตั้งแต่กำเนิดไม่มีใครสามารถพรากเอาไปได้” สิทธิมนุษยชนมีความสำคัญในฐานะที่เป็นอารยธรรมโลกของมนุษย์ที่พยายามวางระบบความคิดเพื่อให้คนทั่วโลกเกิดความตระเล็กรู้ คำนึงถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ตั้งแต่ยอมรับความเป็นมนุษย์ศักดิ์ศรี ชาติกำเนิด สิทธิต่าง ๆ ที่มีพื้นฐานมาจากความชอบธรรม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งสิทธิตั้งแต่กำเนิด โดยให้ความสำคัญกับคำว่าชีวิต นอกจากนี้แล้วสิทธิมนุษยชนยังมีความสำคัญในแง่ของการเป็นหลักประกันของความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพสถานะโลกปัจจุบันเรื่องของสิทธิมนุษยชนก็ไม่ใช่เรื่องประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องที่สังคมทั่วโลกต้องให้ความสำคัญประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ผูกพันตามพันธกรณีแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ และที่สำคัญเรื่องของสิทธิมนุษยชนยังได้ถูกนำไปใช้ในทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่าทำให้สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรปคว่ำบาตรทางการทูต คว่ำบาตรทางการค้า ด้วยสาเหตุและความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้น เราจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชน เพราะมีความสำคัญทั้งในด้านสังคมโลกและการสร้างประชาธิปไตยในสังคมไทยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เห็นความสำคัญของสิทธิและเสรีภาพอย่างมากได้บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ถึง ๒๕ มาตรา ดังมีรายละเอียด คือ

หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่นสิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มี การตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วยกฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสามบุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การจับและการคุมขังบุคคล จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติการค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติการทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

มาตรา ๒๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มี ความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี ในคดีอาญาจะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้คำขอ ประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควร แก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๐ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มีภาวะสงครามหรือการรบ ประกาศใช้กฏอัยการศึก หรือในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียงและครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถานหรือที่รโหฐานจะกระทำได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา ๓๕ บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพการส่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้ การให้นำข่าวสารหรือข้อความใด ๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใด ๆ จะกระทำได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชนไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกันต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนด และประกาศให้ประชาชนทราบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย

มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบทอดของเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิ เช่นว่านี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศหรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับการเวนคืนนั้นการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือมีอสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาทระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มีได้ใช้ประโยชน์หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไปให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติการตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น มิให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๖ วรรคสอง

มาตรา ๓๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมืองหรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

มาตรา ๓๙ การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้มาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้

มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นการตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(๓) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการพนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๔๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) อนุรักษ์ฟื้นฟูหรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้น โดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติกฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมืองซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มาตรา ๔๖ สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครองบุคคลย่อมมีสิทธิรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคองค์กรของผู้บริโภคตามวรรคสองมีสิทธิรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระเพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคโดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้ง อำนาจในการเป็นตัวแทนของผู้บริโภคและการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๔๘ สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพและบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๙ บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้ ผู้ใดทราบว่ามีกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้ ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง นอกเหนือจากสิทธิและเสรีภาพต่างๆที่บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว ในมาตราแรกคือมาตรา ๒๕ วรรคแรกยังบัญญัติเป็นบทกวดสิทธิและเสรีภาพอื่น ๆ ที่ไม่ได้ห้าม หรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นไว้ด้วย จึงถือว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ครอบคลุมสิทธิและเสรีภาพไว้ทุกประการตราบเท่าที่การใช้สิทธิและเสรีภาพไม่กระทบหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และบุคคลที่มีสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๑๓ เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ คือการยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อนแล้วผู้ตรวจการแผ่นดินจึงพิจารณาส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยต่อไปการให้ความสำคัญต่อหลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนี้ สอดคล้องกับหลายประเทศพัฒนาแล้ว ที่มีการพัฒนาประชาธิปไตยมาอย่างยาวนานก่อนประเทศไทย เช่นประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ที่ได้บัญญัติไว้ในปฏิญญามนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศสตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๗๘๙ (พ.ศ.๒๓๓๒) ซึ่งเปรียบเทียบกับปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนั่นเอง และได้รับการยืนยันและขยายความโดยคำปรารภของรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๙๕๖ (พ.ศ.๒๔๘๙) รวมทั้งบรรดาสีทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรว่าด้วยสิ่งแวดล้อม ค.ศ. ๒๐๐๔ (พ.ศ.๒๕๔๗) ในรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสแก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ. ๒๕๐๕ สนธิสัญญา คือการที่ได้มีการทำข้อตกลงระหว่างกันของรัฐอย่างเปิดเผย มีการสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อให้มีการปฏิบัติเฉพาะคู่สัญญา จึงอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ จึงเป็นกระบวนการที่นานาชาติร่วมมือกันที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ทุกคนทั่วโลก โดยยึดถือตามหลักเกณฑ์ที่ได้ตกลงกันไว้ในกฎหมาย จากกฎหมายระหว่างประเทศก็ได้มีการพัฒนาเป็นการจัดตั้งองค์กรร่วมกันระหว่างประเทศ เพื่อจัดการปัญหาต่าง ๆ เช่นปัญหาด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และเพื่อรักษาสันติภาพบนโลกใบนี้ เช่น องค์การสหประชาชาติซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันทางกฎหมาย ความมั่นคงระหว่าง

ประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิทธิมนุษยชน และการบรรลุสันติภาพโลก สหประชาชาติถูกก่อตั้งขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองยุติลงในปี พ.ศ. ๒๔๘๘ เพื่อแทนที่สันนิบาตชาติ ในการยับยั้งสงครามระหว่างประเทศ และเพื่อเป็นเวทีสำหรับการเจรจาเพื่อยุติข้อพิพาท สหประชาชาติมีองค์การย่อย ๆ จำนวนมากเพื่อดำเนินการตามภารกิจ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ตั้งขึ้นโดยสหประชาชาติตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๔๖ (พ.ศ.๒๔๘๙) ถึงปี ค.ศ. ๒๐๐๖ (พ.ศ.๒๕๔๙) แล้วถูกเปลี่ยนเป็นคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Human Rights Council) ในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ เนื่องจากคณะกรรมการถูกโจมตีว่ารับประเทศที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างมากเข้ามาเป็นสมาชิก สำนักงานข้าหลวงใหญ่แห่งสหประชาชาติเพื่อสิทธิมนุษยชน (The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, UNOHCHR) มีสำนักงานภูมิภาคอยู่ในประเทศไทย มีหน้าที่สนับสนุนประชาคมระหว่างประเทศและรัฐสมาชิกให้ยึดถือมาตรฐานสากลด้านสิทธิมนุษยชนที่ผ่านความเห็นชอบทั่วไป มักมีประเด็นที่ถูกโยงกับการเมือง

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน ๔๔ ประเทศซึ่งลงนามรับรองในการประชุมที่ปารีสเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ (ค.ศ.๑๙๔๘) ในการประชุมสมัชชาสามัญของสหประชาชาตินั้น ถือเป็นหัวใจสำคัญของปัญหาสิทธิมนุษยชนเพราะปฏิญญานี้สามารถเชื่อมโยงได้กับทุก ๆ เรื่องที่ว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนถือเป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จ สำหรับประชาชนทั้งหลายและประชาชาติทั้งปวง ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้ปัจเจกบุคคลทุกผู้ทุกนามและองค์กรประชาชนทั้งหลายและประชาชาติทั้งปวง ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้ปัจเจกบุคคลทุกผู้ทุกนามและองค์กรของสังคมทุกหน่วยให้ความสำคัญต่อปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมและเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ ด้วยมาตรการที่พัฒนาทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและถือปฏิบัติต่อสิทธิเหล่านั้น อย่างเป็นสากลและได้ผล ทั้งในหมู่ประชาชนของรัฐสมาชิกเอง และในหมู่ของประชาชนแห่งดินแดน ที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐสมาชิกนั้น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหรือ Universal Declaration of Human Rights เป็นเอกสารหลักด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรกซึ่งที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติให้การรับรองตามข้อมติที่ ๒๑๗ A เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ.๒๔๙๑) เป็นการประกาศเจตนารมณ์ในความร่วมมือระหว่างประเทศในการวางกรอบเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศไทยได้ให้การรับรองในการประชุมดังกล่าว

สนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติ

๑. ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเรือนและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ได้รับการรับรองจากภาคี ๑๕๕ ประเทศเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๖
๒. ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) ได้รับการรับรองจากภาคี ๑๕๒ ประเทศ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๖

๓. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (CERD) ได้รับการรับรองจากภาคี ๑๗๐ ประเทศเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๕

๔. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ได้รับการรับรองจากภาคี ๑๘๑ ประเทศเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๙

๕. อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่น ๆ ที่ทารุณโหดร้ายและห้ามเกียรติ (CAT) ได้รับการรับรองจากภาคี ๑๔๑ ประเทศเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๔

๖. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) ได้รับการรับรองจากภาคี ๑๙๒ ประเทศ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๙

๗. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานอพยพทั้งหมดและสมาชิกในครอบครัว (MWC) ได้รับการรับรองจากภาคี ๓๔ ประเทศ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๐ และ

๘. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (ICPRD) ได้รับการรับรองจากภาคี ๑๕๔ ประเทศในปี ค.ศ. ๒๐๐๘

๙. อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ๑๔ ฉบับ ในปี ค.ศ. ๑๙๒๑-๑๙๙๙ มีสมาชิก ๑๘๗ ประเทศ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทยมีสถานะเป็นองค์กรอิสระ มีจำนวน ๗ คน อยู่ในตำแหน่ง ๗ ปี ต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ดังนี้

๑. ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๒. จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

๓. เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

๔. ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

๕. สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

๖. หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติเมื่อรับทราบรายงานตามข้อ ๑. และ ๒. หรือข้อเสนอแนะตาม ๓. ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้าในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญด้วย

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนพึงได้รับตามกฎหมาย โดยการจัดวางระบบและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนการดำเนินการให้พยานผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญา ได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ เยียวยาในเบื้องต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองและดูแลจากรัฐอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันในปัจจุบันเรายังสามารถพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ ซึ่งนับเป็นปัญหาของสังคมไทยที่สำคัญ เช่น

๑. ปัญหาการค้ำมนุษย์และการใช้แรงงานบังคับ ในระยะเวลา ๔ ปีที่ผ่านมาหลังจากรัฐประหารในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ทั้งในการแก้ไขกฎหมายและการใช้หน่วยงานความมั่นคง และหน่วยงานของรัฐปฏิบัติการแก้ไขปัญหามาประมาท แรงงาน และการค้ำมนุษย์จนได้อันดับดีขึ้นจาก TIP Report ที่ไทยถูกจัดอยู่ในระดับ Tier ๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ อันดับดีขึ้นเป็น Tier Watch List เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และเลื่อนอันดับเป็น Tier ๒ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ในด้านกฎหมาย มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๐๑๕ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่ ๓ พระราชบัญญัติคนขอทาน พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชน ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมาเป็นเวลานานและมีแนวโน้มขยายความรุนแรงกว้างขวางขึ้น การละเมิดสิทธิเด็กจะเกิดขึ้นในรูปแบบที่แตกต่างกันไปโดยสามารถจำแนกกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกละเมิดสิทธิไว้ได้พอสังเขป ดังนี้

๑. เด็กที่ไม่ได้รับการบริการขั้นพื้นฐานด้านต่าง ๆ จากรัฐ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุขประโภค เป็นต้น ได้แก่ เด็กพิการ เด็กที่มีปัญหาเรื่องการเรียนรู้ เด็กกำพร้า เด็กที่บิดามารดาต้องโทษจำคุก

๒. เด็กที่ถูกปล่อยปละละเลยไม่ได้รับการเอาใจใส่จากครอบครัว จนทำให้เด็กอยู่ในสภาวะเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและ พัฒนาการทางด้านอารมณ์จิตใจ

๓. เด็กที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ถูกทำทารุณหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศจากบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลภายนอก เช่น เด็กที่ถูกใช้แรงงานอย่างหนัก ถูกนายจ้างทุบตีทำร้าย ถูกล่วงละเมิดทางเพศหรือบุคคลภายนอก เช่น เด็กที่ถูกใช้แรงงานอย่างหนัก ถูกนายจ้างทุบตีทำร้าย ถูกล่วงละเมิดทางเพศ เป็นต้น

รัฐบาลมีโครงการอุดหนุนเด็กแรกเกิด มาตราการแก้ปัญหาอุบัติเหตุเด็กจมน้ำ แก้ปัญหาสื่อออนไลน์เด็กติดเกมส์ การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก และเสนอพระราชบัญญัติให้สภาพิจารณาหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็ก

และเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาคารตั้งครุภในวัยรุน พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติควบคุมการสงเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา (สื่อลามกอนาจารเด็ก) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๘ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒, ๓ พ.ศ.๒๕๕๘ ฉบับที่ ๔, ๕ พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ยกเลิกการจำกัดการตั้งครุภในผู้ประกันตนหญิงที่ตั้งครุภ แก้ไขประมวลรัษฎากรเพิ่มค่าหักลดหย่อนภาษีให้กับบุตรคนที่สองเป็นต้นไปเพื่อจูงใจให้สตรีตั้งครุภแก้ปัญหาคิดเด็กเกิดน้อยและนำอุปกรณ์ในการเลี้ยงดูบุตรไปหักค่าลดหย่อนได้ไม่เกินเพดานที่กำหนดเพื่อจูงใจให้สตรีตั้งครุภแก้ปัญหาคิดเด็กเกิดน้อย

๓. ปัญหาการละเมิดสิทธิสตรี การละเมิดสิทธิสตรีในประเทศโดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งสามารถแยกออกได้ ๒ ประเด็น ได้แก่ การกระทำรุนแรงทางกายภาพ เช่น สามีทำร้ายร่างกายภรรยา สามีบังคับขืนใจทางเพศภรรยา เป็นต้น หรือแรงงานหญิงถูกเลือกปฏิบัติจากนายจ้าง เช่น ถูกเอาเปรียบในเรื่องของค่าจ้างและการเลื่อนตำแหน่ง แรงงานหญิงที่เป็นแรงงานข้ามชาติถูกกดขี่ ไม่ได้รับสวัสดิการต่าง ๆ เป็นต้นอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเลือกปฏิบัติต่อสตรี ได้แก่ ความเชื่อที่สืบทอดกันมาแต่อดีตว่าสตรีเป็นช้างเท้าหลัง ผู้ชายเท่านั้นที่ต้องเป็นใหญ่ในครอบครัว ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิทางเพศของทั้งหญิงและชาย ความไม่รู้กฎหมาย หรือแม้กระทั่งการตีความกฎหมายที่ก่อให้เกิดช่องว่างในการเอาเปรียบทางเพศ จากที่กล่าวมาเบื้องต้น จะเห็นได้ว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดได้จากหลายสาเหตุ และการถูกละเมิดก็มีหลายด้านที่ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมไทยต้องเผชิญกับปัญหาเหล่านี้มากขึ้นในทุก ๆ วัน รัฐบาลและสภาได้ตรากฎหมายหลายฉบับเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เช่น พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๐ (วิธีการขังหรือจำคุกและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่เป็นผู้หญิงมีครุภ) แก้ไขการค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณีและการบังคับแรงงาน การคุกคามทางเพศในที่ทำงาน พระราชบัญญัติคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๗

อุปสรรคและการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

แม้ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศหนึ่งที่ได้ร่วมรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และยังสามารถเข้าร่วมเป็นภาคีข้อตกลงระหว่างประเทศอีกหลายฉบับ แต่การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยก็ยังไม่ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการที่เป็นอุปสรรค เช่น ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน หน่วยงานภาครัฐให้ความใส่ใจกับปัญหาสิทธิมนุษยชนน้อย เป็นต้นปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ และความรู้สึกปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ส่วนใหญ่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ และความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมไทย ซึ่งครอบงำสังคมไทยมาโดยตลอด เช่น การแบ่งชนชั้น การกดขี่แรงงานค่านิยมที่ให้ความสำคัญเพศชายมากกว่าเพศหญิง เป็นต้น จนทำให้ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยไม่สามารถคลี่คลายลงไปได้ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสภาพปัญหาดูเหมือนจะรุนแรงน้อยลง แต่ในแง่ของการผลักดันกฎหมายต่าง ๆ ระดับนโยบายยังไม่สามารถกระทำได้อย่างเต็มที่ ทำให้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ยังคงเกิดขึ้นให้เห็นมาโดยตลอด เพราะฉะนั้นการแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ เหล่านี้ อาจจะสามารถคลี่คลายได้ในระดับหนึ่งด้วยการที่คนในสังคมต้องเรียนรู้ ตระหนักถึงหลักสิทธิมนุษยชน และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ให้มากยิ่งขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย โดยเฉพาะภาครัฐให้มีการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน และสถาบันการศึกษาให้การศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชนกับเยาวชนของชาติ ทั้งการเรียนรู้อยู่ในระบบ การเรียนรู้ทั่วไป และการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะเมื่อประชาชนได้รับความรู้ที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ก็จะนำไปสู่ความเข้าใจหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะช่วยให้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนก้าวเข้าสู่มาตรฐานสากลได้เร็วยิ่งขึ้นและที่สำคัญคือต้องสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนให้กับบรรดาเจ้าหน้าที่รัฐทุกหน่วย เพราะปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยบางส่วนนั้น เกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐเอง ดังนั้นการศึกษาสิทธิมนุษยชนอย่างถูกต้อง ก็จะช่วยยับยั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้

แนวทางการแก้ไขปัญหา

รัฐได้ตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ขึ้นเพื่อบังคับใช้เป็นกฎหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและเยาวชนร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวแต่อย่างไรก็ตาม การทำงานด้านสิทธิเด็กจะต้องอาศัยการประสานความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และประชาชน จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างจริงจัง ภาครัฐควรมีนโยบายในการเผยแพร่ข้อมูลความรู้และจัดกิจกรรมด้านสิทธิเด็กแก่สังคมและสาธารณชน เพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก โดยเน้นการให้ข้อมูลที่เป็นจริงและวิธีการแก้ไขปัญหาคบคู่กัน ควรสนับสนุนองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีบทบาทในการพัฒนากลุ่มเด็กและเยาวชนที่ถูกละเมิดสิทธิ เช่น มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก มูลนิธิเด็ก มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ กลุ่มการป้องกันและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก กลุ่มยุวชนสร้างสรรค์ กลุ่มอาสาพัฒนาเด็ก ให้มีมากยิ่งขึ้นเพราะองค์กรเหล่านี้เป็นกลไกหนึ่งในการที่จะช่วยบรรเทาปัญหาภาคเอกชนและสื่อมวลชนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชนให้มากยิ่งขึ้น และช่วยประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิเด็กเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสัมพันธ์ของปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้ปกครองควรดูแลบุตรหลานของตนเองอย่างใกล้ชิด โดยจะต้องระมัดระวังไม่让孩子เข้าไปในสถานที่เสี่ยงอันตราย พยายามมิให้เด็กออกนอกบ้านในเวลากลางคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและจะต้องจัดให้เด็กได้รับการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับสติปัญญาและความสามารถของตน เช่น การสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้เด็กได้พัฒนาจิตใจและเรียนรู้สังคมผ่านการทำกิจกรรมเหล่านั้น

รัฐได้ตราพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พุทธศักราช ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พุทธศักราช ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พุทธศักราช ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประมวลวิธีพิจารณาคดีอาญา พุทธศักราช ๒๕๕๐ เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิสตรี แต่ในสังคมไทยควรได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม กระตุ้นให้คนในสังคมเรียนรู้หลักสิทธิมนุษยชนและเคารพในศักดิ์ศรีของสตรี ตระหนักถึงความซับซ้อนและความละเอียดอ่อนของผู้หญิง ตระหนักถึงความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันในด้านการทำงาน ค่าจ้าง การประกันสังคม การตัดสินใจมีบุตร สิทธิในการพัฒนาทั้งการศึกษาและสันติภาพ รวมทั้งได้รับความเท่าเทียมในทางการเมือง และได้รับการพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่ราชการในทุก ๆ ระดับในด้านการปฏิรูป รัฐได้กำหนดให้ “สิทธิมนุษยชน” เป็นวาระแห่งชาติ เป็นการขับเคลื่อน Thailand ๔.๐ ให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายให้ “สังคมไทย เป็นสังคมแห่งการส่งเสริม สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียมโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข” ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๑) โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เห็นชอบให้ประกาศใช้แผนฯ ฉบับที่ ๓ ครอบคลุมนโยบาย ๑๑ ด้าน ๑๕ กลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดนโยบายสิทธิมนุษยชนใน ๑๑ ด้าน ได้แก่ ๑)ด้านสาธารณสุข ๒)ด้านการศึกษา ๓)ด้านเศรษฐกิจ ๔)ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๕)ด้านที่อยู่อาศัย ๖)ด้านวัฒนธรรมและศาสนา ๗)ด้านข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ๘)ด้านการขนส่ง ๙)ด้านการเมืองการปกครอง ๑๐)ด้านกระบวนการยุติธรรม ๑๑)ด้านความมั่นคงทางสังคม ที่จะครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่มีความเปราะบางต่อประเด็นสิทธิมนุษยชน ๑๕ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ๑)กลุ่มผู้ต้องหาผู้ต้องขัง ๒)กลุ่มผู้พันโทษ ๓)กลุ่มผู้ต้องหาคดียาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๔๕ กลุ่มผู้ติดยาเสพติดและผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ๔)กลุ่มเหยื่อ/ผู้เสียหาย ๕)กลุ่มผู้ติดเชื่อเอชไอวี/เอดส์ ๖)กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ๗)กลุ่มคนจน/ผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา ๘)กลุ่มเกษตรกร ๙)กลุ่มผู้สูงอายุ ๑๐)กลุ่มเด็กและเยาวชน ๑๑)กลุ่มสตรี ๑๒)กลุ่มคนพิการ ๑๓)กลุ่มผู้ไร้รัฐ ชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิงหรือผู้หนีภัยการสู้รบ ๑๔)กลุ่มที่รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง และ ๑๕)กลุ่มความหลากหลายทางเพศ/อัตลักษณ์ทางเพศ

บทสรุป

จากการศึกษาในเรื่องดังกล่าว เห็นได้ว่าปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ เป็นปัญหาที่ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อจัดการกับปัญหาให้ลดน้อยลงและหมดไปจากสังคมไทย เพื่อให้สามารถนำไปสู่การใช้ชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสิบประเทศที่ก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจเสรีอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา แต่ประเทศไทยกลับมีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนมากขึ้นทุก ๆ วัน ดังนั้นการจะทำให้ปัญหาดังกล่าวลดลงได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบาย วางแผน จัดตั้งศูนย์บริการให้คำแนะนำปรึกษา ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด พัฒนาระบบประเมินนโยบายและมาตรการ โดยต้องมีระบบติดตามประเมินผลเพื่อกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กำลังเกาะกุมประเทศไทยอยู่ในขณะนี้จะสามารถบรรเทาลงได้ หรือหากมีการบูรณาการที่เต็มศักยภาพ ปัญหานี้อาจหมดไปจากประเทศไทยได้ในที่สุดเช่นกัน ความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาหนึ่งของประเทศที่ยากต่อการนำหลักสิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพตามความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหาหนึ่งของประเทศที่ยากต่อการนำหลักสิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพตามมาตรฐานสากลมาใช้ในประเทศ แต่อย่างไรก็ตามการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติสิทธิเสรีภาพไว้ถึง ๒๕ มาตรา ในหมวดที่ ๓ และบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๓ ให้ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้สามารถใช้สิทธิยื่นคำร้องผ่านผู้ตรวจการแผ่นดินได้ น่าจะเป็นช่องทางที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าวน่าจะลดน้อยลงในอนาคต เมื่อมีคดีถูกนำขึ้นสู่ศาลรัฐธรรมนูญมากขึ้น น่าจะทำให้วาระแห่งชาติในเรื่องสิทธิมนุษยชนรวมถึงแผนสิทธิมนุษยชนฉบับที่ ๓ ซึ่งจะถูกปรับเป็นฉบับที่ ๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในที่สุด

บรรณานุกรม

กุลพล พลวัน. สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย.(พิมพ์ครั้งที่ ๑),กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, มปป.

ปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศและแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนา,
<https://sites.google.com/site/๓๐๓๑๘h'ytee/๖-p'yh'...> (๒๕๖๑, สิงหาคม, ๘)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่ในประเทศไทย,
<http://k'nch'n'pisek.or.th/kpb/sub/book/book.php?b...> (๒๕๖๑, สิงหาคม, ๘)

สิทธิมนุษยชนกับสังคมไทย,๒๕๕๒, <http://www.okn'tion.net/blog/ohshit/๒๐๐๘/๐๒/๑๖/entry-๑> (๒๕๖๑, สิงหาคม, ๘)